

Před 50 lety začal stát jednotně dohlížet na bezpečnost práce

Opava, 25. září 2019 – V letošním roce uplyne 50 let od zavedení jednotného státního dozoru nad bezpečností práce, kdy tehdejší československý stát sjednotil oborově roztržštěné dozorové orgány dbající na ochranu zdraví pracujících a zákonem č. 174 o státním odborném dozoru nad bezpečností práce zřídil k 1. lednu 1969 Český úřad bezpečnosti práce. Dohled nad bezpečností na pracovištích přešel na tento celostátní úřad z tehdejších odborových organizací.

Od vzniku Českého úřadu bezpečnosti práce v roce 1969 vede přímá linie činnosti k dnešnímu Státnímu úřadu inspekce práce (SÚIP). Velký význam mělo přijetí nového zákona v roce 2005, který orgány státního odborného dozoru nad bezpečností práce změnil na orgány inspekce práce s širěji definovanou působností.

„Ačkoliv se v průběhu let role státního dohledu nad bezpečností práce postupně rozrostla o oblasti kontroly pracovněprávních vztahů a dodržování ustanovení zákona o zaměstnanosti, stále jeho primárním úkolem zůstává dohled nad úrovní ochrany životů a zdraví zaměstnanců v České republice, neboť pro každého člověka je život blízkých tou nejvyšší možnou hodnotou,“ říká generální inspektor Státního úřadu inspekce práce Rudolf Hahn.

V uplynulém roce provedly orgány inspekce práce u zaměstnavatelů celkem 28 206 kontrol. Z tohoto počtu se 9 092 kontrol zaměřilo na dodržování bezpečnosti práce na pracovištích a bezpečný provoz vyhrazených technických zařízení. Kromě toho provedly oblastní inspektoráty práce 851 kontrol příčin a okolností pracovních úrazů. Celkem bylo u zaměstnavatelů při kontrolách zjištěno 34 914 nedostatků, přičemž 20 324 z nich bylo zjištěno v oblasti bezpečnosti práce. Nejčastěji se zaměstnavatelé dopouštěli porušení právních předpisů v oblasti vyhledávání a řízení rizik spojených s možným ohrožením života a zdraví zaměstnanců.

Role Státního úřadu inspekce práce nespočívá pouze v kontrolní oblasti, ale také v oblasti osvěty a prevence. Dobrým příkladem je tzv. Bezpečný podnik, program realizovaný SÚIP pod záštitou Ministerstva práce a sociálních věcí, jehož držiteli je v současnosti 79 společností. Pro oceněné firmy je to potvrzení, že pro zdraví svých zaměstnanců dělají více, než jim nařizuje zákon a vytvářejí jim skutečně bezpečné pracovní prostředí.

Historická cesta k bezpečnějším pracovištím

Úplně na počátku byl zvláštní horní zákoník pro Kutnou Horu vydaný za panování krále Václava II. na rozhraní 13. a 14. století, který obsahoval mimo jiné pracovní právo a právní pravidla, jejichž cílem bylo zajištění bezpečnosti práce v dolech, a který byl na svou dobu velmi pokrokový a ojedinělý. Byl přeložen do jiných evropských jazyků a stal se nejuznávanějším zákoníkem svého druhu, respektovaným po celé Evropě.

Další právní úpravy s cílem chránit zdraví zaměstnanců přinesla až průmyslová revoluce v polovině 19. století, kdy na našem území začalo masové zavádění strojů a technologií do výroby, což znamenalo nárůst produktivity, ale také úrazovosti. Byl stanoven státní dozor nad provozem parních

kotlů, později ještě za Rakouska Uherska tzv. živnostenská inspekce, která byla později převzata do právního systému nově vzniklého Československa.

V roce 1921 byl vypracován návrh zákona o inspekci práce, který rozšiřoval působnost inspekce na téměř všechny námezdně pracující bez ohledu na druh a velikost podniku. Tímto, bohužel nerealizovaným zákonem, předběhlo Československo ostatní svět o mnoho let, neboť Mezinárodní organizace práce přijala úmluvu č. 81, o inspekci práce v průmyslu a obchodu až v roce 1947.

Zákony přijaté po druhé světové válce nedokázaly v praxi zajistit, aby otázky bezpečnosti práce byly při řízení podniků zohledňovány se stejnou vážností jako převážně ekonomická hlediska. V roce 1951 byl svěřen dozor nad dodržováním bezpečnosti práce jednotné odborové organizaci, která ho prováděla svými orgány inspekce práce. Odborný technický dozor v hornictví, letectví a nad technickými zařízeními vykonávala příslušná ministerstva. Zákon se vztahoval i na výrobní družstva, pokud zaměstnávala zaměstnance.

První pokus o sjednocení přinesl zákon č. 65 z roku 1961 o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, který byl u nás v oblasti dozoru nad bezpečností práce dosud nejkomplexněji pojatou právní normou. Dohled poté i nadále vykonávaly orgány ROH. Až teprve už zmíněný zákon č. 174/1968 Sb., o státním odborném dozoru nad bezpečností práce, přinesl tolik požadované sjednocení všech dozorových orgánů do jedné organizace a tak v roce 1969 vznikl Český úřad bezpečnosti práce.

Přímým následovníkem tohoto úřadu je současný Státní úřad inspekce práce, který vznikl v roce 2005 přijetím zákona č. 251 o inspekci práce, kdy byla rozšířena kontrolní působnost o ochranu pracovněprávních vztahů zaměstnanců a v roce 2011 o oblast zaměstnanosti – například kontroly zaměřené na odhalování nelegálního zaměstnávání, nebo kontroly povinného plnění zaměstnávání osob se zdravotním postižením.

O Státním úřadu inspekce práce (SÚIP)

Státní úřad inspekce práce je orgán státní správy, jehož úkolem je kontrola dodržování povinností plynoucích z pracovněprávních předpisů, včetně předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci. SÚIP má své sídlo v Opavě a je řízen Ministerstvem práce a sociálních věcí České republiky. Pod SÚIP spadá 8 oblastních inspektorátů práce: OIP Hlavní město Praha, OIP Středočeský kraj, OIP Jihočeský kraj a Vysočina, OIP Plzeňský a Karlovarský kraj, OIP Ústecký a Liberecký kraj, OIP Královéhradecký a Pardubický kraj, OIP Jihomoravský a Zlínský kraj, OIP Moravskoslezský a Olomoucký kraj. Kromě kontrol patří k základním úkolům Úřadu i inspektorátů poradenská, konzultační a osvětová činnost. Činnost SÚIP a inspektorátů se řídí zákonem č. 251/2005 Sb., o inspekci práce.

Mgr. Richard Kolibač
tiskový mluvčí SÚIP
775 863 764

Richard.Kolibac@suip.cz